statement. This rule is discussed by जैमिनि and शबर at MS. I. 4. 4.

तत्त्वम् (Sometimes written as तत्वम्) 1 True state or condition, fact; बयं तत्वान्वेषानमधुकर हतास्त्वं खलु कृती S. 1. 23. -2 Truth, reality; न तु मामभिजानन्ति तत्त्वेनातश्च्यवन्ति ते Bg. 9. 24. - 3 True or essential nature; संन्यासस्य महानाहो तस्विमिच्छामि वेदितुम् Bg. 18. 1; 3. 28; Ms. 1. 3; 3. 96; 5. 42. - The real nature of the human soul or the material world as being identical with the Supreme Spirit pervading the universe. -5 A true or first principle. -6 An element, a primary substance; तत्वान्य-बुद्धाः प्रतन्ति येन, ध्यानं नृपस्तिच्छवमित्यवादीत् Bk. 1. 18. -7 The mind. -8 Sum and substance. -9 Slow time in music. -10 An element or elementary property. -11 The Supreme Being. -12 A kind of dance. -13 The three qualities or constituents of every thing in nature (सत्व, रजस् and तमस्). -14 The body; तत्त्वाभेदेन युच्छास्त्रं तत्कार्ये नान्यथानिधम् Mb. 12. 267. 9. -Comp. -अभियोगः a positive charge or declaration. -अभ्यासः The study of the reality; एवं तत्त्वाभ्यासात् San. K. 64. -अर्थः truth, reality, the exact truth, real nature. -ज्ञ, -विद् a. 1 a philosopher. -2 knowing the true nature of Brahman. -3 knowing the true nature of anything; Ms. 12. 102. -1 acquainted with the true principles of science. (-র:) a Brāmaṇa. - রান্দ্ 1 knowledge of the truth. -2 a thorough knowledge of the principles of a science. -3 philosophy. - বৃহিনি, - ভুম perceiving truth. -निकषग्रावन m. the touch-stone of truth. -न्यासः N. of a ceremony performed in honour of Visnu consisting in the application of mystical letters or other marks to different parts of the body while certain prayers are repeated. -भावः true being or nature; Kath. 6. च्यद्भिः ascertainment of truth; Ks. 75. 194. -संख्यानम Sankhya philosophy; तत्त्वसंख्यानविज्ञप्यै जातं विद्वानजः स्वराट् Bhāg. 3. 24. 10.

तत्त्वतः, -तत्त्वेन ind. Truly, really, accurately; तत्त्वत एनामुपळस्ये ई. 1; Ms. 7. 10.

तत्र ind. 1 In that place, there, yonder, thither. 2 On that occasion, under those circumstances, then, in that case; दातुं दुहितरं तस्मै रोचयामास तत्र वै Ram. 7. 12. 17. -8 For that, in that; निरात्यः। यन्मदीयाः प्रजास्तत्र हेतुस्तवद्बद्धावर्वसम् R. 1. 63. - 4 Often used for the loc. case of तद; Ms. 2. 112; 3. 60; 4. 186; Y. 1. 263. तज्ञापि 'even then', 'nevertheless' (corr. of यदापि). तत्र तत्र 'in various places or cases, 'here and there,' 'to every place'; अध्यक्षान्विविधान्कुर्यात् तत्र तत्र विपश्चितः Ms. 7.81. -Comp. -चक्रुमेनस् a. directing one's eyes and mind on him. -भवत् a. (-ती f.) his honour, his reverence, revered, respectable, worthy, a respectful title given in dramas to persons not near the speaker; (यूज्य तुत्रभवानत्रभवांश्व भगवानिप); आदिष्टोऽस्मि तत्रभवता कार्यपेन \$. 4; तत्रभवान् काश्यपः \$. 1. &c. -स्थ a. standing or being there, belonging to that place.

तत्रत्य a. (तत्र भवः अन्ययात् त्यप्) Born or produced there, belonging to that place; जित्वोची कन्यकुञ्जादी तत्रत्यं स न्यवेशयत् Raj. T. 1. 117.

तथा [तद् प्रकारे थाल् विभक्तित्वात्] ind. 1 So, thus, in that manner; तथा मां वञ्चायत्वा \$. 5; सूतस्तथा करोति V. 1. -2 And also, so also, as well as; अनागतविधाता च प्रत्युत्पन्नमतिस्तथा Pt. 1. 318; R. 3. 21. -3 True, just so, exactly so; यदात्य राजन्यकुमार तत्तथा R. 3. 48; Ms. 1. 42. -4 (In forms of adjuration) As surely as (preceded by यथा); see यथा. (For some of the meanings of तथा as a correlative of यथा, see under यथा). तथापि (oft. corr. of यदापि) 'even then,' 'still', 'yet', 'neverthe-less', प्रथितं दुष्यन्तस्य चरितं तथापीदं न लक्ष्ये \$.5; वरं महत्या मियते पिपासया तथापि नान्यस्य करोत्यपासनां Chat. 2. 6; बपुः प्रकर्षाद्जयद्गुरं रघुस्तथापि नीचौर्वनयाददृश्यत R. 3. 34, 62. तथेति shows 'assent' or ' promise'; तथेति शेषामिव भर्तुराज्ञा-मादाय मूर्ध्ना मदनः प्रतस्थे Ku. 3. 22; R. 1. 92; 3. 67; Ku. 6. 3; तथेति निष्कान्तः (in dramas). तथैव; 'even so', 'just so'; 'exactly so'; तथैव च 'in like manner; तथा च 'and also', 'and likewise', 'in like manner', 'so it has been said; तथा च श्रुतयो बहुव्यो निगीता निगमेष्विप Ms. 9. 19; तथाहि 'for so', 'as for instance', 'for this (it has been said)'; तं नेधा विद्धे नुनं महाभूतसमाधिना। तथाहि सर्वे तस्यासन् परार्थैक-फला गुणाः ॥ R. 1. 29; S. 1. 32. -Comp. - कृत a. thus done, or made; made true; Bri S. 32. 4. -गत a. 1 being in such a state or condition; तथागतायां परिहासपूर्वम् R. 6.82. -2 of such a quality. (-तः) 1 Buddha; काले मितं वाक्यमुदर्कपश्यं तथागतस्येव जनः सुचेताः Si. 20.81. -2 a Jina; स्थिता तथागतमुखे श्रुति श्रुतिविदो यथा Siva. B. 5.44. -गुण a. endowed with such qualities. -भावः 1 that state or condition. -2 reality; Mal. 1. 31. - भूत a. 1 of such qualities or nature. -2 so circumstanced, in that condition; तथाभूतां दृष्ट्वा नृपसदिस पाञ्चालतनयाम् Ve. 1. 11. -राजः an epithet of Buddha. -रूप, -रूपिन a. thus shaped, looking thus. -वादिन 1 telling the exact truth; एवं निराकृतो देवो वैरिणा तथ्यवादिना Bhag. 8. 11. 11. -2 professing to be so. – বিঘ a. of such a sort, of such qualities or nature; तथाविधस्तावदशेषमस्तु सः Ku. 5.82; R. 3.4. -विधम ind. 1 thus, in this manner. -2 likewise, equally. -विधान, -वत a. following this practice; H. 3; Ms. 4. 246. - विधेय a. of such a sort.

तथात्वम्, -तथाता 1 Such a state, being so. -2 True state or nature, truth. -3 The case being admitted to be as stated.

तथ्य a. [तथा साधु यत्] True, real, genuine; प्रियमिष तथ्यमाह प्रियंवदा ई. 1. – ध्यम् Truth, reality; सा तथ्यमेवा-भिहिता भवेन Ku. 3.63; Ms. 8.274. – तथ्येन, – तथ्यतः ind. According to truth; Ms. 8.274; इयं चान्यमते ख्यातिः प्रथते तथ्यतः पुनः Raj. T. 1.323.

तद् pron., a. (Nom. sing. सः m., सा f., तत् n.) 1 That referring to something not present; (तदिति परोक्षे विजानी- यात्). -2 He, she, it; (oft, as corr. of यद्); यस्य